

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ 2
імені ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО
Кафедра хірургії №2

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

з науково-педагогічної роботи

доцент Ірина СОЛОНИНКО

“ 11 ” _____ 09 _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА З «ХІРУРГІЇ» ВБ 2.8
для студентів IV курс 1-го та 2-го медичного факультету,
підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 222 «Медицина»
Факультет медичний №2

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри хірургії №2
Протокол №27
від “12” квітня 2023 р.
Завідувач кафедри хірургії №2
проф. _____ Ігор КОБЗА

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри хірургії №1
Протокол №15
від “12” квітня 2023 р.
Завідувач кафедри хірургії №1
проф. _____ Олексій Лукавецький

ЗАТВЕРДЖЕНО

профільною методичною
комісією з хірургічних дисциплін
Протокол №20
від “27” квітня 2023 р.
Голова профільної методичної комісії
проф. _____ Віктор АНДРІЮЩЕНКО

Львів – 2023

Відповідно до Наказу Ректора Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького “Про введення в дію навчального плану підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 222 Медицина”, № 656-з від 15.02.2023 року, внесено зміни у Робочу програму

навчальної дисципліни “Хірургія” для студентів 4 курсу медичного факультету № 3
1 на 2023-2024 навчальний рік

Оновлену робочу навчальну програму підготували:

проф. Лукавецький О. В., проф. Кобза І. І., проф. Коломійцев В. І.,
проф. Мазур Ю. І., доц. Дибас Б. В., доц. Коваль А. І., ас. Маріна
В.Н.

№ з/п	Зміст внесених змін (доповнень)	Дата і № протоколу засідання кафедри хірургії № 1	Дата і № протоколу засідання кафедри хірургії № 2	Примітки
1.	Нова програма для вітчизняних студентів магістрів та іноземних студентів магістрів IV курсу, на основі примірної програми навчальної дисципліни підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти			

**Програма вивчення навчальної дисципліни
“Лікарська практика в хірургічному відділенні стаціонару”**

відповідно до Стандарту вищої освіти *другого (магістерського) рівня*
галузь знань 22 «Охорона здоров'я»,
спеціальність 222 «Медицина»
освітньої програми *магістра*
медицини

Програма з виробничої лікарської практики студентів IV вищих медичних закладів освіти України III-IV рівнів акредитації складена для галузі знань 22

«Охорона здоров'я», спеціальності 222 «Медицина» у відповідності з освітньо-кваліфікаційними характеристиками (ОКХ) і освітньо-професійними програмами (ОПП) підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Відповідно до навчального плану, проходження лікарської практики передбачено у VIII семестрі, коли студентом набуті відповідні знання з основних клінічних дисциплін: внутрішньої медицини, хірургії, педіатрії та акушерства.

Виробнича практика (лікарська) студентів IV курсу в обов'язку професійних обов'язків помічника лікаря хірургічного стаціонару триває 4 тижні.

Назва практики	К-сть тижнів	Кількість кредитів/ годин	Рік навчання/ VIII семестр	Вид контролю
Виробнича лікарська практика в хірургічному відділі стаціонару	4	6 кредити / 180 год.	IV курс/ VIII семестр	Диференційований залік

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми проходження лікарської практики у хірургічному відділі стаціонару забезпечує набуття студентами 4 курсукомпетентностей: інтегральних, загальних та спеціальних.

Інтегральні компетентності:

Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей**: 5

2. Мета вивчення навчальної дисципліни.

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни «хірургія» є засвоєння теоретичних та практичних знань з етіології, патогенезу, типових та атипичних клінічних проявів, методів діагностики, консервативного та оперативного лікування, реабілітації хірургічної патології.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «хірургія» є оволодіння знаннями, вміннями та навичками для забезпечення адаптації студентів до хворих хірургічного профілю; вміння ставити діагноз, обирати відповідні лікувально-діагностичні маніпуляції, надавати допомогу хворим з хірургічною патологією.

2.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті вищої освіти).

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей:

Загальні компетентності

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
7. Здатність працювати в команді.
8. Навички міжособистісної взаємодії.
9. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
10. Здатність спілкуватись іноземною мовою.
11. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
14. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Фахові компетентності

1. Навички опитування та клінічного обстеження пацієнта.
2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.
3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.
4. Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювань.
5. Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні захворювань.
6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань.
7. Здатність до діагностування невідкладних станів.
8. Здатність до визначення тактики надання екстреної медичної допомоги.
9. Навички надання екстреної медичної допомоги
10. Здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів
11. Навички виконання медичних маніпуляцій.
12. Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.
13. Здатність до визначення тактики ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду.
14. Здатність до проведення експертизи працездатності.
15. Здатність до ведення медичної документації.
16. Здатність до проведення епідеміологічних та медико-статистичних досліджень здоров'я населення; обробки державної, соціальної, економічної та медичної інформації.
17. Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально- економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції.

18. Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, проведення заходів щодо забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів. Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів навчальної робочої програми у формі «Матриці компетентностей».

Мета та завдання навчальної дисципліни.

1.1 Мета вивчення хірургії – засвоєння теоретичних та практичних знань з етіології, патогенезу, типових та атипичних клінічних проявів, методів діагностики, консервативного та оперативного лікування, реабілітації хірургічної патології органів грудної порожнини, судинної й ендокринної систем у межах, які відповідають підготовці лікаря загального профілю з урахуванням особливості його спеціальності.

1.2 Завдання вивчення навчальної дисципліни:

ПП.115 Визначати найбільш поширені клінічні симптоми і синдроми в клініці хірургічних хвороб.

ПП.116 Визначати основні етіологічні та патогенетичні фактори найбільш поширених хірургічних захворювань.

ПП.160 Демонструвати вміння виконувати необхідні медичні маніпуляції.

ПП.171 Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у хірургії.

ПП.193 Діагностувати та надавати медичну допомогу при невідкладних станах у клініці хірургічних хвороб.

ПП.200 Здійснювати прогноз життя та працездатності при найбільш поширених хірургічних захворюваннях.

ПП.211 Класифікувати і аналізувати типову клінічну картину найбільш поширених хірургічних захворювань.

ПП.245 Складати план обстеження та аналізувати дані лабораторних та інструментальних обстежень при типовому перебігу найбільш поширених хірургічних захворювань.

ПП.261 Тракувати загальні принципи лікування, реабілітації і профілактики найбільш поширених хірургічних захворювань.

ПП.024 Визначати тактику ведення (принципи оперативних втручань та консервативного лікування, реабілітаційні заходи) при найбільш поширених хірургічних захворюваннях та їх ускладненнях.

ПП.027 Виявляти різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених хірургічних захворювань.

ПП.029 Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у хірургії.

ПП.034 Надавати невідкладну медичну допомогу при найбільш поширених хірургічних захворюваннях.

ПП.035 Планувати обстеження хворого, інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних досліджень при найбільш поширених хірургічних захворюваннях та їх ускладненнях.

ПП.036 Проводити диференціальну діагностику, обґрунтовувати і формулювати попередній діагноз при найбільш поширених хірургічних захворюваннях.

ПП.038 Проводити первинну і вторинну профілактику найбільш поширених хірургічних захворювань.

ПП.050 Визначати план консервативного та оперативного лікування хірургічних захворювань в залежності від патогенетичних факторів та важкості стану хворого.

ПП.057 Демонструвати вміння ведення медичної документації в клініці хірургічних хвороб.

ПП.065 Діагностувати ускладнені та атипичні форми найбільш поширених хірургічних захворювань.

ПП.069 Надавати медичну допомогу при невідкладних станах в клініці хірургічних хвороб та виконувати невідкладні хірургічні маніпуляції та операції.

ПП.074 Планувати схему обстеження конкретного хворого в залежності від особливостей клінічного перебігу захворювання.

ПП.080 бк Проводити диференційну діагностику найбільш поширених хірургічних захворювань в екстреній та плановій хірургії.

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна.

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК 7. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК 10. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.</p> <p>ЗК 11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.</p> <p>ЗК 13. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.</p> <p>ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активно-відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК)	<p>ФК 1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.</p> <p>ФК 2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.</p> <p>ФК 3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.</p> <p>ФК 4. Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.</p> <p>ФК 5. Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань.</p> <p>ФК 6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань.</p> <p>ФК 7. Здатність до діагностування невідкладних станів.</p> <p>ФК 8. Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.</p> <p>ФК 9. Здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів.</p> <p>ФК 10. Здатність до виконання медичних маніпуляцій.</p> <p>ФК 11. Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.</p> <p>ФК 15. Здатність до проведення експертизи працездатності.</p> <p>ФК 16. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.</p>

	<p>ФК 21. Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.</p> <p>ФК 24. Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.</p> <p>ФК 25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.</p>
--	--

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриця компетентностей»

Матриця компетентностей

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
1	ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Знати способи аналізу, синтезу та подальшого сучасного навчання.	Вміти проводити аналіз інформації, приймати обґрунтовані рішення, вміти здобувати сучасні знання.	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей.	Нести відповідальність за своєчасне здобуття сучасних знань.
2	ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	Знати сучасні тенденції розвитку галузі та аналізувати їх.	Вміти проводити аналіз професійної інформації, приймати обґрунтовані рішення, набувати сучасні знання.	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей.	Нести відповідальність за своєчасне здобуття сучасних знань.
3	ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	Здобути спеціалізовані концептуальні знання у процесі навчання.	Вміти розв'язувати складні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності.	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень, що їх обґрунтовують до фахівців та нефахівців.	Відповісти за прийняття рішень у складних умовах.
4	ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.	Мати знання зі структури професійної діяльності.	Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань.	Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності.	Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
5	ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	Знати види та способи адаптації, принципи дії в новій ситуації.	Вміти застосувати засоби саморегуляції, вміти пристосовуватися до нових ситуацій (обставин) життя та діяльності.	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення результату.	Нести відповідальність за своєчасне використання методів саморегуляції.
6	ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.	Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки.	Вміти приймати обґрунтовані рішення, обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи.	Використовувати стратегії спілкування та навички міжособистісної взаємодії.	Нести відповідальність за вибір та тактику способу комунікації, що забезпечує прийняття рішення.
7	ЗК 7. Здатність працювати в команді.	Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної	Вміти обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення	Використовувати стратегії спілкування	Нести відповідальність за вибір та тактику способу комунікації

		поведінки	ефективної командної роботи		
8	ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.	Знати закони та способи міжособистісної взаємодії	Вміти обирати способи та стратегії спілкування для міжособистісної взаємодії	Використовувати навички міжособистісної взаємодії	Нести відповідальність за вибір та тактику способу комунікації
9	ЗК 10. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.	Мати знання в галузі інформаційних та комунікаційних технологій, що застосовуються у професійній діяльності.	Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології в професійній галузі, що потребує оновлення та інтеграції знань.	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.	Нести відповідальність за розвиток професійних знань та умінь.
10	ЗК 11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	Знати місця пошуку, методи опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	Вміти визначити пріоритетні напрямки пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	Використовувати міжособистісну взаємодію.	Відповідати за якісно здійснений пошук, опрацювання та аналіз інформації з різних джерел.
11	ЗК 12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.	Знати обов'язки та шляхи виконання поставлених завдань.	Вміти визначити мету та завдання бути наполегливим та сумлінним при виконання своїх обов'язків.	Встановлювати міжособистісні зв'язки для ефективного виконання завдань та обов'язків.	Відповідати за якісне виконання поставлених завдань.
12	ЗК 13. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.	Знати та усвідомлювати питання рівних можливостей та гендерних проблем.	Вміти оцінити права та обов'язки, щодо рівних можливостей та гендерних проблем.	Встановлювати міжособистісну взаємодію, що базується на рівних можливостях та виключає гендерні проблеми.	Відповідати за встановлення рівних можливостей та усунення гендерних проблем.
13	ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	Знати свої соціальні та громадські права та обов'язки, усвідомлювати цінності громадянського суспільства (вільного демократичного) та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.	Формувати свою громадянську свідомість, вміти діяти відповідно до неї. Вміти застосовувати цінності громадянського суспільства (вільного демократичного) для його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України	Здатність донести свою громадянську та соціальну позицію. Дотримуватись цінностей громадянського суспільства (вільного демократичного) та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина	Відповідати за свою громадянську позицію та діяльність за для сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України

				України	
14	ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	Знати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, знати про різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	Вміти зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та вміти вести здоровий спосіб життя.	Дотримуватись моральних, культурних, наукових цінностей і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, їх місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, дотримуватись різних видів та форм рухової активності для активного відпочинку та здорового способу життя.	Нести відповідальність за дотримання моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.
15	ФК 1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.	Знати можливі скарги і послідовність збору інформації про хворобу у хворого.	Вміти послідовно зібрати всю інформацію щодо хвороби зі слів хворого.	Здатність встановлювати міжособистісні зв'язки.	Нести відповідальність щодо виконання етичних та деонтологічних норм.
16	ФК 2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.	Мати спеціалізовані знання про людину, її органи та системи, стандартні методики проведення лабораторних та інструментальних досліджень (за списком 4).	Вміти аналізувати результати лабораторних та інструментальних досліджень та на їх підставі оцінити інформацію щодо діагнозу хворого (за списком 4).	Формувати та донести до пацієнта та фахівців висновки щодо необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень (за списком 4).	Нести відповідальність за прийняття рішення щодо оцінювання результатів лабораторних та інструментальних досліджень.
17	ФК 3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.	Мати спеціалізовані знання про людину, її органи та системи; стандартні методи обстеження; алгоритми діагностики захворювань; алгоритми виділення провідних симптомів або синдромів (за списком 1);	Вміти проводити фізикальне обстеження хворого; вміти приймати обґрунтоване рішення щодо виділення провідного клінічного симптому або синдрому; вміти поставити попередній та клінічний діагноз захворювання (за	На підставі нормативних документів вести медичну документацію пацієнта (карту амбулаторного/стаціонарного хворого тощо).	Дотримуючись етичних та юридичних норм, нести відповідальність за прийняття обґрунтованих рішень і дій щодо правильності встановленого попереднього та клінічного діагнозу захворювання.

		попередніх та клінічних діагнозів (за списком 2); методи лабораторного та інструментального обстеження (за списком 3); знання щодо оцінки стану людини.	списком 2); призначити лабораторне та інструментальне обстеження хворого (за списком 3) шляхом застосування стандартних методик.		
18	ФК 4. Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.	Мати спеціалізовані знання про людину, її органи та системи; етичні та юридичні норми; алгоритми та стандартні схеми визначення режиму праці та відпочинку при лікуванні, на підставі попереднього та клінічного діагнозу захворювання (за списком 2).	Вміти визначати, на підставі попереднього та клінічного діагнозу, шляхом прийняття обґрунтованого рішення необхідний режим праці та відпочинку при лікуванні захворювання (за списком 2).	Формувати та донести до пацієнта та фахівців висновки щодо необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювання (за списком 2).	Нести відповідальність за обґрунтованість призначення режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювання (за списком 2).
19	ФК 5. Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань.	Мати спеціалізовані знання про людину, її органи та системи; алгоритми та стандартні схеми призначення харчування при лікуванні захворювань (за списком 2).	Вміти визначати, на підставі попереднього та клінічного діагнозу, характер харчування при лікуванні захворювань (за списком 2).	Формувати та донести до пацієнта, фахівців висновки щодо харчування при лікуванні захворювання (за списком 2).	Нести відповідальність за обґрунтованість визначення харчування при лікуванні захворювання (за списком 2).
20	ФК 6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань.	Мати спеціалізовані знання алгоритмів та стандартних схем лікування захворювань (за списком 2).	Вміти визначати принципи та характер лікування захворювання (за списком 2).	Формувати та донести до пацієнта та фахівців власні висновки щодо принципів та характеру лікування (за списком 2).	Нести відповідальність за прийняття рішення щодо принципів та характеру лікування захворювання (за списком 2).
21	ФК 7. Здатність до діагностування невідкладних станів.	Мати спеціалізовані знання про людину, її органи та системи, стандартні методики обстеження людини (вдома, на вулиці, у закладі охорони здоров'я) в умовах нестачі інформації.	Вміти, в умовах нестачі інформації, використовувати чи стандартні методики, шляхом прийняття обґрунтованого рішення оцінити стан людини та поставити діагноз (за списком 3).	За будь-яких обставин, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм прийняти обґрунтоване рішення щодо оцінки стану людини, діагнозу та організації необхідних медичних заходів в	Нести відповідальність за своєчасність та ефективність медичних заходів щодо діагностування невідкладних станів.

				залежності від стану людини; заповнити відповідні медичні документи.	
22	ФК 8. Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.	Знати законодавчу базу щодо надання екстреної медичної допомоги, зокрема закон України «Про екстрену медичну допомогу». Мати спеціалізовані знання про невідкладні стани людини; принципи надання екстреної медичної допомоги.	Вміти визначити невідкладні стани (за списком 3); принципи та тактику надання екстреної медичної допомоги; провести організаційні та діагностичні заходи спрямовані на рятування та збереження життя людини.	Обґрунтовано формулювати та довести до пацієнта чи його законного представника необхідність надання невідкладної допомоги та отримати згоду на медичне втручання.	Нести відповідальність за правильність визначення невідкладного стану, ступеню його важкості та тактики надання екстреної медичної допомоги.
23	ФК 9. Здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів.	Знати етапи медичної евакуації в умовах надзвичайної ситуації, у т.ч. у польових умовах. Знати систему лікувально-евакуаційного забезпечення; знати принципи організації та проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення та військовослужбовців. Знати систему оповіщення населення в умовах надзвичайної ситуації; знати методичні настанови щодо дій лікаря під час розгортання етапів медичної евакуації.	Вміти організувати та виконувати медичні заходи під час розгортання етапів медичної евакуації в умовах надзвичайної ситуації, у т.ч. у польових умовах.	Встановлювати зв'язок з відповідними посадовими особами для забезпечення умов щодо виконання етапів медичної евакуації.	Нести відповідальність за якісне виконання медичних обов'язків під час розгортання етапів медичної евакуації в умовах надзвичайної ситуації та військового стану.
24	ФК 10. Здатність до виконання медичних маніпуляцій.	Мати спеціалізовані знання про людину, її органи та системи; знання алгоритмів виконання медичних маніпуляцій (за списком 5).	Вміти виконувати медичні маніпуляції (за списком 5).	Обґрунтовано формувати та довести до пацієнта, фахівців висновки щодо необхідності проведення медичних маніпуляцій (за списком 5).	Нести відповідальність за якість виконання медичних маніпуляцій (за списком 5).
25	ФК 11. Здатність розв'язувати медичні	Знати та орієнтуватися у медичних	Мати навички розв'язання медичних	Комунікувати задля розв'язання	Нести відповідальність за вирішені медичні проблеми у нових або

	проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.	проблемах, що виникають у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації.	проблем у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації.	медичних проблем у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації.	незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.
26	ФК 15. Здатність до проведення експертизи працездатності.	Мати базові знання про медико-соціальну експертизу; про основні нормативні документи, що встановлюють вид, ступінь та тривалість непрацездатності; основні види тимчасової непрацездатності та порядок її експертизи; основні обмеження життєдіяльності та принципи визначення стійкої непрацездатності.	Вміти в змодельованій клініко-організаційній ситуації на підставі даних про захворювання, його перебіг та особливості професійної діяльності людини визначити наявність та вираженість обмежень життєдіяльності, вид, ступінь та тривалість непрацездатності. Вміти оформляти відповідні документи, що засвідчують тимчасову непрацездатність.	Організувати взаємодію з керівником підрозділу, лікувально-консультативною комісією (ЛКК), медико-соціальною експертною комісією (МСЕК) з питань експертизи непрацездатності.	Нести відповідальність за обґрунтованість рішень щодо медико-соціальної експертизи непрацездатності.
27	ФК 16. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.	Знати систему офіційного документообігу в професійній роботі медичного персоналу, включаючи сучасні комп'ютерні інформаційні технології.	Вміти визначати джерело та місце знаходження потрібної інформації залежно від її типу; вміти обробляти інформацію та проводити її аналіз.	Отримувати необхідну інформацію з визначеного джерела та на підставі її аналізу формувати відповідні висновки.	Нести відповідальність за повноту та якість аналізу інформації та висновків на підставі її аналізу.
28	ФК 21. Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.	Знати, як зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.	Володіти способами та навиками для зрозумілого і неоднозначного донесення власних знань, висновків та аргументації з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.	Формулювати думку щодо зрозумілого і неоднозначного висвітлення власних знань, висновків та аргументації з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.	Нести відповідальність за обґрунтованість висновків щодо власних знань, висновків та аргументації з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

29	ФК 24. Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.	Знати основи етики та деонтології.	Вміти застосовувати етичні та деонтологічні норми і принципи у професійній діяльності.	Здатність донести до пацієнтів, членів їх родин, колег свою професійну позицію.	Нести відповідальність щодо виконання етичних та деонтологічних норм і принципів у професійній діяльності.
30	ФК 25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.	Мати спеціалізовані знання про систему професійної та академічної доброчесності	Вміти організувати власну роботу з дотриманням професійної та академічної доброчесності	Комунікувати задля дотримання професійної та академічної доброчесності	Нести відповідальність за достовірність отриманих результатів

2. Результати навчання.

Інтегративні кінцеві результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

ПРН 1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН 2. Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.

ПРН 3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем.

ПРН 4. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).

ПРН 5. Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.

ПРН 6. Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).

ПРН 7. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН 8. Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.

ПРН 9. Визначити характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоналізовані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.

ПРН 10. Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключної клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 14. Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.

ПРН 15. Організовувати надання медичної допомоги та лікувально-евакуаційних заходів населенню та військовослужбовцям в умовах надзвичайних ситуації та бойових дій, в т.ч. у польових умовах.

ПРН 16. Формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів; організовувати взаємодію з колегами в своєму та інших закладах, організаціях та установах; застосовувати інструменти просування медичних послуг на ринку, на підставі аналізу потреб населення, в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.

ПРН 17. Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН 18. Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.

ПРН 19. Планувати та втілювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів, щодо виникнення та розповсюдження захворювань серед населення.

ПРН 21. Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН 22. Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.

ПРН 25. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.

ПРН 26. Керувати робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, організовувати роботу та професійний розвиток персоналу з урахуванням набутих навиків ефективної роботи в команді, позицій лідерства, належної якості, доступності і справедливості, забезпечення надання інтегрованої медичної допомоги.

ПРН 27. Вільно спілкуватися державною та англійською мовою, як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проектів.

ПРН 28. Приймати ефективні рішення з проблем охорони здоров'я, оцінювати потрібні ресурси, враховувати соціальні, економічні та етичні наслідки.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ЛІКАРСЬКОЇ ПРАКТИКИ У ХІРУРГІЧНОМУ ВІДДІЛЕННІ СТАЦІОНАРУ

Полягає у закріпленні практичних навичок в межах цілей, визначених у освітньо-професійній програмі підготовки фахівця другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 222 «Медицина».

Студент повинен:

- проводити опитування та фізикальне обстеження хворих та аналізувати результати,
- планувати схему обстеження залежно від особливостей клінічного перебігу захворювання,
- аналізувати результати лабораторних та інструментальних методів дослідження,
- визначити провідні патологічні симптоми і синдроми при найбільш поширених хірургічних захворюваннях,
- проводити диференційну діагностику та ставити попередній діагноз найбільш поширених хірургічних захворювань,
- трактувати загальні принципи лікування, реабілітації і профілактики найбільш поширених захворювань,
- брати участь у наданні невідкладної медичної допомоги при ургентних станах,
- виконувати необхідні медичні маніпуляції,
- засвоїти знання морально-деонтологічних принципів медичного фахівця та принципів фахової субординації у клініці.

Завданням практики є закріплення знань і умінь, отриманих при вивченні основних клінічних і теоретичних дисциплін (збір анамнезу та обстеження хворого, встановлення клінічного діагнозу, призначення лікування) і подальше вдосконалення практичних навичок, ознайомлення з організацією лікувальної справи та умовами роботи лікаря в місті і районі, а також закріплення навичок санітарно-просвітницької роботи.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Конкретні цілі:

- проводити опитування і фізикальне обстеження хворих та аналізувати їх результати в клініці хірургічних хвороб;
- визначати провідні патологічні симптоми і синдроми при найбільш поширених хірургічних захворюваннях;
- проводити диференціальну діагностику та встановлювати попередній діагноз основних хірургічних захворювань у стаціонарних умовах;
- проводити аналіз та інтерпретацію результатів основних лабораторних, інструментальних та рентгенологічних методів дослідження в стаціонарних умовах;
- визначати тактику лікування основних хірургічних хвороб у стаціонарних умовах;

- засвоїти основні обов'язки та професійні дії лікаря-хірурга під час роботи у хірургічному відділенні стаціонару;
- надавати невідкладну допомогу при невідкладних станах при хірургічних захворюваннях;
- вміти застосовувати принципи етики та деонтології у практиці лікаря-хірурга хірургічного відділення стаціонару.

Для досягнення поставлених цілей студент повинен знати:

- організацію лікувальної роботи в умовах роботи лікаря в хірургічному стаціонарі обласної, міської, районної лікарні;
- клінічну картину і особливості перебігу основних хірургічних захворювань;
- принципи організації надання планової та невідкладної хірургічної допомоги в Україні, основи законодавства України з охорони здоров'я.
- удосконалення клінічної, лабораторно-інструментальної
- діагностики і тактики лікування основних хірургічних хвороб в умовах стаціонару;

Студенти IV курсу медичного факультету повинні вміти:

- збирати анамнез і проводити об'єктивне обстеження;
- оволодіння навичками надання невідкладної медичної допомоги при ургентних хірургічних захворюваннях і усіма практичними навичками, які винесені програмою IV-го курсу;
- оцінити результати основних лабораторних і інструментальних досліджень;
- обґрунтувати діагноз і призначення;
- асистувати при операціях, особливо ургентних;
- правильно заповнювати історії хвороби;
- застосування принципів етики та деонтології у практиці лікаря хірургічного відділення.

Програма практичної підготовки на циклі “Виробнича лікарська практика у хірургічному відділенні стаціонару”

№ з/п	Зміст практичної підготовки	Дні
1.	Принципи організації надання планової та невідкладної хірургічної допомоги в Україні. Засвоєння принципів етики та деонтології у практиці лікаря хірургічного відділення стаціонару.	1-4 й
2.	Клінічна, лабораторно-інструментальна діагностика і тактика лікування хворих в невідкладній абдомінальній хірургії.	5-8-й
3.	Клінічна, лабораторно-інструментальна діагностика і тактика лікування в плановій абдомінальній хірургії.	9-12-й
4.	Надання невідкладної лікарської допомоги при ургентних хірургічних захворюваннях.	13-16-й
5	Надання планової хірургічної допомоги у стаціонарі. Підсумковий контроль.	17-20-й
	Всього:	20

Тема 1. *Принципи організації та надання планової та невідкладної хірургічної допомоги в Україні. Засвоєння принципів етики та деонтології у практиці лікаря хірургічного відділення стаціонару.*

Огляд пацієнтів хірургом в приймальному відділенні лікарні. Надання невідкладної допомоги й складання плану обстеження пацієнтів з ургентною патологією. Симптоми і синдроми в клініці основних невідкладних і планових хірургічних захворювань: гострий апендицит, гострий холецистит з ускладненнями, панкреатит, ускладнена й неускладнена грижа, ускладнення виразкової хвороби шлунка та дванадцятипалої кишки, мезентерійний тромбоз, кишкова непрохідність.

Питання етики та деонтології у практичній діяльності лікаря хірургічного відділення стаціонару.

Тема 2. *Клінічна, лабораторно-інструментальна діагностика і тактика лікування хворих в невідкладній абдомінальній хірургії.*

Необхідний мінімум проведення лабораторних обстежень при основних захворюваннях в невідкладній хірургії у приймальному відділенні лікарні згідно клінічного протоколу, затвердженого наказом МОЗ України №271 від 13.06.2005. Методи лабораторних досліджень в пацієнтів з основними невідкладними і хірургічними захворюваннями: гострий апендицит, гострий холецистит з ускладненнями, панкреатит, ускладнена й грижа, ускладнення виразкової хвороби шлунка та дванадцятипалої кишки, мезентерійний тромбоз, кишкова непрохідність, перитоніт. Інтерпретація отриманих результатів аналізів. Лікувальна тактика. Показання й особливості проведення оперативних втручань вургентній хірургії.

Тема 3. *Клінічна, лабораторно-інструментальна діагностика і тактика лікування хворих в плановій абдомінальній хірургії.*

Необхідний мінімум проведення інструментальної апаратної діагностики при основних захворюваннях в невідкладній хірургії у приймальному відділенні лікарні відповідно до опрацьованих маршрутів (наказ МОЗ України №271 від 13.06.2005). Методи апаратних та інструментальних обстежень пацієнтів з основними плановими хірургічними захворюваннями: хронічний холецистит з ускладненнями, механічна жовтяниця, хронічний панкреатит, грижі черевної стінки, виразкова хвороба шлунка та дванадцятипалої кишки з пілородуоденальним стенозом, цироз печінки з портальною гіпертензією, зоб, коліт, пухлини товстої кишки. Інтерпретація отриманих результатів обстежень.

Тема 4. *Надання невідкладної медичної допомоги при ургентних хірургічних захворюваннях.*

Лікування хворих з ургентною патологією. Показання до операційного

втручання. Вибір методу операції при невідкладній хірургічній патології. Підготовка хворих до проведення операційного втручання. Методи хірургічного лікування при основних невідкладних хірургічних захворюваннях: гострий апендицит, гострий холецистит з ускладненнями, панкреатит, защемлена грижа, перфорація виразки шлунка та дванадцятипалої кишки, шлунково-кишкові кровотечі, мезентерійний тромбоз, кишкова непрохідність, перитоніт. Післяопераційне ведення пацієнтів.

**Тема 5. Надання планової хірургічної допомоги у стаціонарі.
Підсумковий контроль.**

Показання до операційного втручання у хворих з плановою хірургічною патологією. Вибір методу операції, підготовка хворих до втручання. Методи хірургічного лікування при основних планових хірургічних захворюваннях: абдомінальна грижа, хронічний калькульозний холецистит, виразкова хвороба шлунка та дванадцятипалої кишки, геморої.

Демонстрація практичних навичок і професійних вмінь біля ліжка хворого, вперев'язувальній палаті, діагностичних кабінетах. Написання тестів.

IV. Перелік знань, практичних навичок та професійних вмінь для оцінки циклу “Виробнича лікарська практика у хірургічному відділенні стаціонару”*:

№ з/п	Назва уміння, практичної навички	Оцінка бали
1.	Продемонструвати визначення симптому Щоткіна-Блюмберга та оцінити його вираженість (негативний, слабо позитивний, позитивний, різко позитивний)	3-5
2.	Продемонструвати визначення симптому Ровзинга та Воскресенського, а також оцінити його вираженість	3-5
3.	Проводити приготування хворого до оперативного втручання	3-5
4.	Асистувати на операціях та виконувати окремі етапи оперативного втручання, включно мініінвазивні та лапароскопічні	3-5
5.	Робити перев'язки після операції	3-5
6.	Доглядати за дренажами, промивати дренажі та вводити в них лікарські препарати	3-5
7.	Знімати шви після операції	3-5
8.	Промивати шлунок	3-5
9.	Робити очисну та сифонну клізми	3-5
10.	Встановити катетер в сечовий міхур у чоловіків та у жінок	3-5
11.	Демонструвати наявність симптомів та ступінь їх вираженості (негативний, слабо позитивний, позитивний, різко позитивний): Кера, Мерфі, Образцова, Ортнера, Мюсі-Георгієвського	3-5
12.	Виявляти та правильно оцінити ступінь вираженості (негативний, слабо позитивний, позитивний, різко позитивний) наступних симптомів: Керте, Воскресенського, Мейо-Робсона, Куллена-Грюнвальда, Мондора	3-5

13.	Визначати синдром та оцінювати ступінь його вираженості (Валя, Ківуля, Матьє-Склярова, Грекова)	3-5 ²⁰
14.	Методика рентгенологічного обстеження шлунково-кишкового тракту	3-5
15.	Інтерпретувати дані рентгенографії та рентгеноскопії	3-5
16.	Інтерпретувати дані ендоскопічних досліджень та даних рН-метрії	3-5
17.	Інтерпретувати дані комп'ютерної томографії та магнітно-ядерної томографії	3-5
18.	Проводити клінічну інтерпретацію ультразвукового дослідження органів черевної порожнини, FAST	3-5
19.	Перевірити наявність симптому кашльового поштовху при грижі	3-5
20.	Провести пальцеве дослідження пахвинного каналу з визначенням стану зовнішнього кільця, відношення грижового мішка до елементів сім'яного канатика	3-5
21.	Визначити розміри грижових воріт та вміст грижового мішка при різних грижах	3-5
22.	Оформити медичну карту стаціонарного хворого	3-5
23.	Оформити лист непрацездатності і витяг з медичної карти стаціонарного хворого	3-5
24.	Асистувати при катетеризації центральних вен	3-5
25.	Методика проведення ректального дослідження	3-5
26.	Методика визначення групової належності крові, проб на сумісність крові, резус-сумісність, біологічної проби при трансфузії	3-5
27.	Методика вимірювання центрального венозного тиску	3-5
28.	Методи тимчасової зупинки зовнішньої кровотечі	3-5

* - проведення практичних навичок фіксується у щоденнику практики. Результати відображаються у зведеному цифровому звіті про проходження практики у відділенні та у характеристиці від представника лікувальної бази і мають бути перевірені викладачем університету

- навички і вміння оцінюються за 4-бальною шкалою (0-3-4-5) за наступними критеріями:

«**5 балів**» - студент бездоганно засвоїв певне уміння та практичний навик, логічно мислить, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем;

«**4 бали**» - студент добре засвоїв певне уміння та практичний навик, володіє основними аспектами практичної навички та уміння, висловлює свої міркування з тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок при аналізі практичної дії.

«**3 бали**» - студент, в основному, опанував уміння та практичний навик, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у студента невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю.

Перелік питань до диференційованого заліку з виробничої практики з хірургії:

1. Організація хірургічної роботи та структура хірургічних захворювань в умовах стаціонару.
2. Загальні принципи розпізнавання та формування клінічного діагнозу. Принципи діагностичного мислення. Попередній (синдромний) діагноз: принципи формування (методи діагностики, методика формування, схема формування попереднього

діагнозу).

3. Клінічний діагноз. Нозологічний принцип діагностики. Синдромний принцип діагностики.
4. Обґрунтування діагностичної програми. Принципи проведення диференційної діагностики захворювань.
5. Принципи роботи практикуючого хірурга.
6. Загальні принципи та етапи формування клінічного діагнозу. Мета обстеження хворого. Встановлення діагнозу. Складові частини клінічного діагнозу: основне захворювання, ускладнення основного захворювання, супутні захворювання.
7. Гострий запальний абдомінальний синдром. Чим характеризується, які захворювання відносяться та які клінічні ознаки?
8. Основні симптоми, які характерні для гострих хірургічних захворювань жовчовивідних шляхів, підшлункової залози, шлунка, тонкої і товстої кишок, червоподібного відростка.
9. Клініка і диференціальна діагностика гострого апендициту. Які патогномонічні симптоми гострого апендициту?
10. Ускладнення гострого апендициту та апендектомії. Атипова клінічна картина гострого апендициту, діагностична програма та лікувальна тактика.
11. Синдром грижового випинання.
12. Диференціальна діагностика черевних гриж, ускладнення гриж, принципи хірургічного лікування.
13. Об'єктивні фізикальні ознаки у хворого з неускладненою грижею.
14. Який основний метод лікування неускладненої грижі? Які можливі протипокази до оперативного лікування?
15. Диференційна діагностика стегової грижі, методи лікування.
16. Принципи хірургічного лікування пупкової грижі та грижі білої лінії живота.
17. Діагностика жовчнокам'яної хвороби та її ускладнень.
18. Діагностика гострого холециститу і його ускладнень (методи дослідження жовчного міхура і позапечінкових жовчних проток), лікувальна тактика та методи оперативних втручань.
19. Малоінвазійні відеоендоскопічні методи обстеження та лікування жовчної патології.
20. Клінічні прояви механічної жовтяниці, методи обстеження, дифдіагностика, принципи лікування. Постхолецистектомічний синдром.
21. Діагностика та лікування печінкової недостатності, фіброзу, цирозу печінки. Покази та принципи консервативного і оперативного лікування портальної гіпертензії та її ускладнень. Покази та протипокази до трансплантації печінки, методика підбору донора, методи трансплантації печінки.
22. Діагностика абсцесів печінки, паразитарних та непаразитарних кіст, діагностика ускладнень та лікувальна тактика.
23. Клініка та методи діагностики гострого панкреатиту (клінічні ознаки, патогномонічні симптоми, діагностичні методи), ускладнення та диференційна діагностика.
24. Сучасна лікувальна тактика, при гострому панкреатиті в періоді гемодинамічних порушень і панкреатогенного шоку.
25. Лікувальна тактика при гострому панкреатиті в періоді поліорганної недостатності.
26. Лікувальна тактика при гострому панкреатиті в періоді гнійних ускладнень.
27. Покази до оперативного лікування гострого панкреатиту, способи малоінвазійних та відкритих оперативних втручань, післяопераційна терапія.
28. Клініка та діагностика хронічного панкреатиту, принципи лікування. Кісти та нориці підшлункової залози, принципи хірургічної тактики. Покази та обґрунтування до трансплантації підшлункової залози.

29. Діагностична і лікувальна тактика захворювань селезінки.
30. Методи діагностики ускладнень виразкової хвороби шлунка та дванадцятипалої кишки: перфорації, пілородуоденального стенозу, пенетрації, малігнізації. Лікувальна тактика, принципи передопераційної підготовки, види оперативних втручань.
31. Методи діагностики (ендоскопічні, лабораторні та ін.) та диференційної діагностики, лікувальної тактики при шлунково-кишкових кровотечах.
32. Методи визначення ступеня крововтрати.
33. Визначення ступеня геморагічного і травматичного шоку за показниками артеріального тиску та пульсу.
34. Які основні завдання медичної допомоги при шлунково-кишковій кровотечі?
35. На які групи і за якою класифікацією розподіляють хворих з гастродуоденальною кровотечею за клінікоендоскопічними даними?
36. Який обсяг лікувально-діагностичної допомоги хворим з активною виразковою кровотечею?
37. Який обсяг лікувально-діагностичної допомоги хворим з виразковою кровотечею у фазі нестійкого гемостазу?
38. Який обсяг лікувально-діагностичної допомоги хворим з виразковою кровотечею у фазі стійкого гемостазу?
39. Які покази до оперативного лікування виразкової кровотечі та які оперативні втручання застосовуються у хворих із кровотечею з виразки шлунка і дванадцятипалої кишки?
40. Який обсяг реабілітаційних заходів у хворих, оперованих із приводу виразкової гастродуоденальної кровотечі?
41. Діагностика гострої кишкової непрохідності: особливості фізикального обстеження (пальпаторні та перкуторні, візуалізаційних методів, лабораторних даних. Диференційна діагностика, особливості клінічного перебігу різних форм гострої кишкової непрохідності, принципи консервативного та оперативного лікування.
42. Злукова хвороба, хронічна кишкова непрохідність, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика.
43. Копростаз. Клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
44. Перитонеальний синдром: причини, механізм і стадії розвитку.
45. Невідкладна діагностика гострого перитоніту (симптоми, інструментальні, апаратні та лабораторні методи обстеження, передопераційна підготовка та принципи оперативної тактики і лікування).
46. Діарейно-запальний синдром. Клінічні прояви, методи дослідження.
47. Діагностика та лікування захворювань тонкої та товстої кишки: неспецифічного виразкового коліту, хвороби Крона, дивертикулярної хвороби та поліпозу товстої кишки. Значення ендоскопічних, рентгенологічних методів діагностики. Покази до трансплантації кишки.
48. Диференційна діагностика колітів.
49. Які місцеві та позакишкові ускладнення виразкового коліту?
50. Ректороманоскопія, колоноскопія: покази, підготовка хворого, методика проведення, переваги.
51. Чим обумовлений хронічний больовий синдром в ділянці анального каналу та при яких захворюваннях він розвивається?
52. Клінічні прояви хронічних захворювань анального каналу і періанальної ділянки.
53. Методи дослідження при хронічних захворюваннях анального каналу і періанальної ділянки.
54. Пальцеве ректальне дослідження: покази, алгоритм виконання.

55. Суб'єктивні клінічні прояви та об'єктивні клінічні ознаки хронічної анальної тріщини. Діагностична програма при хронічній анальній тріщині.
56. Диференційна діагностика, консервативне лікування та покази і методи оперативного лікування хронічної анальної тріщини.
57. Прямокишкові нориці. Клініка, інструментальні методи дослідження, диференційна діагностика, методи лікування.
58. Ознаки епітеліального куприкового ходу без клінічних проявів та клінічні ознаки пригострому і хронічному перебігу процесу.
59. Діагностична програма, диференційна діагностика та лікувальна тактика при епітеліальному куприковому ході.
60. Синдром пролабування прямої кишки, клінічні прояви, діагностична програма та принципи лікування.
61. Випадання прямої кишки. Клінічні прояви, види випадання, ступені важкості, методи діагностики та лікувальна тактика.
62. Хронічний геморої. Клінічні ознаки 1-2 ступеня важкості та 3-4 ступеня важкості, діагностична програма, дифдіагностика, ускладнення, консервативне лікування (1-2 ступеня важкості), малоінвазивні методи оперативного лікування 1-2 ступеня.
63. Лікування хронічного геморою 3-4 ступеня важкості, непрацездатність і реабілітація хворих.
64. Параректит. Клінічна картина, діагностика та лікування.
65. Оцінка результатів рентгенологічних досліджень органів черевної порожнини та тазу (оглядова рентгеноскопія, рентгеноскопія ШКК, ірігоскопія, рентгенографія).
66. Методика і покази до проведення МРТ та КТ органів черевної порожнини і тазу. Інтерпретація отриманих даних.
67. Оцінка результатів лабораторних досліджень: ЗАК, коагулограми, ліпідограми, біохімічних показників, гомеостазу, водно-сольового обміну та ін.

Студент при проходженні виробничої практики з хірургії зобов'язаний:

- до початку практики отримати від зав. відділом практики вищого навчального закладу консультації щодо терміну проходження практики, оформлення документації, тощо;
- в деканаті отримати направлення в базову установу для проходження практики;
- своєчасно прибути на базу практики;
- виконувати всі завдання, які передбачені програмою практики і вказівками її керівників;
- вивчити і суворо дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- виконувати діючі в лікувальній установі правила внутрішнього трудового розпорядку;
- до початку циклу хірургії санувати ротову порожнину, горло, шкіру, верхні дихальні шляхи та інші можливі вогнища хронічних інфекцій;
- доглядати за шкірою рук, уникати ситуацій, коли на руках з'являються подряпини, травми, інфекція, а при їх появі – вчасне лікування;
- не зловживати косметичними засобами, доглядати за волоссям;

- повинен мати шапочку, маску, взуття із шкіри або шкір-замінників;
- нести відповідальність за доручену роботу, її результати нарівні з штатними працівниками;
- працювати в якості помічника палатного лікаря, вести 5-8 хворих (зібрати скарги і анамнез, провести об'єктивне обстеження хворого, обґрунтувати діагноз, план обстеження і лікування, показання до операції, інтерпретувати результати лабораторних, апаратних і інструментальних методів обстеження;
- під керівництвом хірурга-ординатора або завідуючого відділенням оволодіти низкою лікарських маніпуляцій, вдосконалити навички середнього медичного персоналу;
- приймати активну участь в планових і ургентних операціях, а також при вправлянні вивихів, репонуванні переломів, накладанні гіпсових пов'язок;
- на чергуванні оглядати хворих, які поступили, заповнювати історії хвороби, допомагати лікарю у проведенні діагностично-лікувальних заходів;
- бути присутнім на звіті чергового лікаря і на лікарській ранковій конференції.
- вести щоденник практики, іншу звітну документацію, передбачену програмою практики;
- після закінчення практики подати керівнику від навчального закладу письмовий звіт про виконання всіх завдань, передбачених програмою, заповнений та завізований щоденник;
- своєчасно дати зведений цифровий звіт про проходження виробничої практики з хірургії.

Під час проходження практики у хірургічному відділенні особливу увагу слід звернути на діагностичну тактику і надання невідкладної допомоги хворим з ургентною хірургічною патологією та травмованим: апендицит, гострий холецистит, панкреатит, защемлена грижа, кишкова непрохідність, перфоративна виразка шлунка і 12-палої кишки, шлунково-кишкові кровотечі, інші артеріальні і венозні кровотечі, обструкція верхніх дихальних шляхів, шоківі стани, отруєння, опіки, анаеробна інфекція.

(взірець)

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

КАФЕДРА ХІРУРГІЇ № 1

Щоденник виробничої лікарської практики з хірургії

Студент (ка) _____

Група № _____ 4 курсу медичного факультету № _____

Початок практики _____

Завершення практики _____

Лікарня _____

Керівник від бази практики _____

підпис, печатка

установи Керівник від навчального закладу _____

Дата, час	Зміст виконаної роботи	Підпис
	<p>Був на ранковій конференції. Черговий лікар доповів про хворих, які поступили (три хворих з хронічним калькульозним холециститом, один з грижею, два із флегмонами, один з апендицитом - був ургентно оперований), а також про важких хворих і тих, які заслуговують на особливу увагу; зауваження по чергуванню.</p>	
	<p>Отримав на курацію нового хворого (_____ П.І.П., вік, професія).</p> <p>При поступленні скарги на тупий ниючий біль в правому підребер'ї, приступи гострого болю з нудотою, блюванням, підйомом температури тіла до 38,2° С. Хворіє вже три роки.</p> <p>Приступи пов'язані з погіршністю у дієті. Раніше обстежувалася і лікувалася у терапевта. При УЗД знаходили конкременти у жовчному міхурі. Жовтяниці не було.</p> <p>Об'єктивно: (коротко викласти основні результати огляду хворого, пальпації, аускультатії, наявність спеціальних симптомів).</p> <p><i>Обґрунтування діагнозу:</i> на основі скарг хворого _____ (перелік скарг), анамнезу захворювання (основна інформація щодо хвороби), результатів попередніх обстежень (приводяться конкретні результати) можна встановити діагноз хронічний калькульозний холецистит. В плані дообстеження і підготовки хворого до операції необхідно _____ (приводиться конкретний план).</p> <p><i>Показання до операції.</i> Необхідно обґрунтувати необхідність виконання операції хворому, вказати на методи знеболення, доступ для проведення операції, особливості і об'єм її у конкретного пацієнта, ризик виникнення ускладнень, їх профілактика; група крові, резус-фактор; інформація про згоду хворого на операцію.</p> <p><u>Курація попередніх хворих.</u></p> <p><u>Хворий</u> _____ (П.І.П.) перша доба після операції Lichtensein з приводу пахвинної грижі. Піднімається самостійно з ліжка. Сон, апетит добрі. Гази відходять самостійно. Температура тіла 37,1° С. Перев'язка: рана загоюється добре, набряку немає.</p> <p>Хвора _____ (П.І.П.) з дифузним токсичним зобом. Зроблено ЕКГ (ритм синусовий з ЧСС 115 уд/хв.; ішемічні зміни на задній стінці лівого шлуночка); ультрасонографія щитоподібної залози (щитоподібна залоза рівномірно побільшена до III ступеня, без вузлів). Хвора готується до операції, отримує тіамазол, анаприлін, феназепам, р-н Люголя за схемою. Стан поступово покращується.</p> <p><i>Асистував на операції апендектомії</i> (хворий _____ (П.І.П.), 23 років; діагноз: гострий флегмонозний апендицит. Відросток забрано антеградно; куксу закрито кисетним швом; черевну порожнину зшити наглухо.</p> <p>За день: Оглянув шість хворих, перев'язав трьох хворих, асистував на одній операції; визначив групи крові двом хворим _____ (П.І.П.).</p>	

Зведений цифровий звіт студента про результати засвоєння практичних навичок
(необхідна сума балів 72-120)

№ з/п	Перелік практичних навичок	Бали	Підпис керівника
1.	продемонструвати визначення симптому Щоткіна-Блюмберга та оцінити його вираженість (негативний, слабо позитивний, позитивний, різко позитивний)		
2.	продемонструвати визначення симптому Ровзинга та Воскресенського, а також оцінити його вираженість		
3.	проводити приготування хворого до оперативного втручання		
4.	асистувати на операціях та виконувати окремі етапи оперативного втручання, включно мініінвазивні та лапароскопічні		
5.	робити перев'язки після операції		
6.	доглядати за дренажами, промивати дренажі та вводити в них лікарські препарати		
7.	знімати шви після операції		
8.	промивати шлунок		
9.	робити очисну та сифонну клізми		
10.	встановити катетер в сечовий міхур у чоловіків та у жінок		
11.	демонструвати наявність симптомів та ступінь їх вираженості (негативний, слабо позитивний, позитивний, різко позитивний): Кера, Мерфі, Образцова, Ортнера, Мюсі-Георгієвського		
12.	виявляти та правильно оцінити ступінь вираженості (негативний, слабо позитивний, позитивний, різко позитивний) наступних симптомів: Керте, Воскресенського, Мейо-Робсона, Куллена-Грюнвальда, Мондора		
13.	визначати синдром та оцінювати ступінь його вираженості (Валя, Ківуля, Матьє-Склярова, Грекова)		
14.	методика рентгенологічного обстеження шлунково-кишкового тракту		
15.	перевірити наявність симптому кашльового поштовху при грижі		
16.	провести пальцеве дослідження пахвинного каналу з визначенням стану зовнішнього кільця, відношення грижового мішка до елементів сім'яного канатику		
17.	визначити розміри грижових воріт та вміст грижового мішка при різних грижах		
18.	оформити медичну карту стаціонарного хворого		
19.	оформити лист непрацездатності і витяг з медичної карти стаціонарного хворого		
20.	асистувати при катетеризації центральних вен		
21.	методика проведення ректального дослідження		

22.	методика визначення групової належності крові, проб на сумісність крові, резус-сумісність, біологічної проби при трансфузії		
23.	методика вимірювання центрального венозного тиску		
24.	методи тимчасової зупинки зовнішньої кровотечі		
Підсумковий контроль практичних навичок			Підпис керівника практики від університету

Оцінка за диференційований залік	Бали	Оцінка	Підпис керівника практики від університету

V. Методи контролю

Відображає систему оцінювання практики за традиційною (чотирибальною) та 200-бальною шкалою. Оцінка за практику складається з суми балів за виконання студентом практичних навичок, які перевіряються безпосереднім керівником практики від бази практики (максимум 120 балів, мінімум – 72 бали) та балів за підсумковий контроль, що виставляються при проведенні диференційованого заліку (максимум – 80 балів, мінімум – 50 балів).

Бали з дисципліни незалежно конвертуються як в шкалу ECTS, так і в 4-бальну шкалу. Бали шкали ECTS у 4-бальну шкалу не конвертуються і навпаки.

Бали студентів, які навчаються за однією спеціальністю, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% студентів
B	Наступні 25% студентів
C	Наступні 30% студентів
D	Наступні 25% студентів
E	Останні 10% студентів

Критерії оцінювання
відповідей на диференційованому заліку
з лікарської виробничої практики у хірургічному відділенні стаціонару
студентів 4-го курсу медичного факультету № 1 та № 2

Ситуаційне тестове завдання:

правильна відповідь – 2 бали;
 неправильна відповідь – 0
 балів.

Описове клінічне питання:

відповідь правильна, висвітлена у повному обсязі – 8 балів;
 відповідь правильна, але висвітлена не в повному обсязі (75-80 %)
 – 6 балів;
 відповідь в основному правильна, висвітлена не в повному обсязі
 та допущені окремі помилкові твердження – 4 бали;
 відповідь неправильна, відповідь частково висвітлена, але допущені
 грубі помилки – 0 балів.

Бали з практики для студентів, які успішно виконали
 програму конвертуються у традиційну 4-бальну шкалу за
 абсолютними критеріями:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4
Від 139 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	3
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	2

Підсумковий контроль

До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали програму виробничої практики, мають належно оформлені звітні документи (Щоденник і Зведений цифровий звіт) та отримали за поточну діяльність не менше 72 балів.

Підсумковий контроль виробничої (лікарської) практики студентів IV курсу передбачає демонстрацію вмінь і практичних навичок по кожному розділу і вирішення ситуаційних завдань.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент під час контролю, становить 80. Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 50 балів.

Кількість балів з дисципліни, яка нарахована студентам, конвертується у 4-ри бальну шкалу таким чином:

оцінка ECTS	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
A	«5»
B, C	«4»
D,E	«3»
FХ,F	«2»

Оцінка F («2») виставляється студентам, яким не зараховано хоча б один день практики та поточна діяльність після завершення її вивчення. Оцінка FХ («2») виставляється студентам, які не склали підсумковий контроль. Вони мають право на повторне складання підсумкового контролю не більше 2-ох разів за графіком, затвердженим деканом і начальником відділу практики.

Студенти які одержали оцінку E по завершенні вивчення предмету, мають пройти повторне навчання. Рішення приймаються керівництвом ВНЗ відповідно до нормативних документів, затверджених в установленому порядку.

Юридична відповідальність студентів під час проходження виробничої практики

Оскільки студент під час проходження виробничої практики несе особисту відповідальність за доручену роботу, її результати нарівні з штатними працівниками (лікарями та іншими медичними працівниками), то він має повністю усвідомлювати правове значення своїх дій і не допускати зі свого боку правопорушень.

Під час практики студент повністю підпорядковується правилам внутрішнього трудового розпорядку лікувального закладу. Студент-практикант, як помічник лікаря, повинен знати, що за порушення трудової, учбової, виробничої дисципліни він несе дисциплінарну відповідальність. До дисциплінарних проступків студентів під час практики відносяться: невиконання вказівок і розпоряджень керівників лікувальних закладів, інструкцій та наказів керівників охорони здоров'я, прогули, запізнення, халатне ставлення до своїх обов'язків. Крім того студент-практикант у разі завдання матеріальної шкоди лікувальному закладу несе повну, або часткову матеріальну відповідальність, незалежно чи були застосовані дисциплінарні стягнення. До дисциплінарних стягнень відносяться догана, яку під час практики може оголосити своїм наказом керівник лікувальної установи, і, при грубих порушеннях - виключення з університету за наказом ректора. Дисциплінарне стягнення може бути застосоване не пізніше одного місяця з дня його виявлення і не пізніше шести місяців з дня його здійснення (ст. 147, 148 КЗпП України).

Студент-практикант повинен усвідомлювати, що є ряд професійних правопорушень, за які законом передбачена кримінальна відповідальність. В кримінальному кодексі України існує відповідальність медичних працівників за наступні професійні злочини:

- неналежне виконання професійних обов'язків ним або фармацевтичним працівником (ст.140); порушення прав пацієнта (ст.141); незаконне проведення дослідів над людиною (ст.142); порушення встановленого законом порядку трансплантації органів або тканин людини (ст.143); незаконне розголошення лікарської таємниці (ст. 145); підміна дитини (ст.148); незаконна лікувальна діяльність (ст.138); ненадання допомоги хворому медичним працівником (ст.139); вбивство через необережність (ст. 119); необережне тяжке чи середньої тяжкості тілесне ушкодження (ст.128); зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби (ст.130); неналежне виконання професійних обов'язків, що спричинило зараження особи вірусом імунодефіциту людини або іншої невиліковної інфекційної хвороби (ст. 131); розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини або іншої невиліковної інфекційної хвороби (ст. 132); незаконне

проведення абортів (ст. 134); розголошення таємниці усиновлення (ст. 168); порушення права на безоплатну медичну допомогу (ст. 184); незаконне виготовлення, підроблення, використання чи збут підроблених документів на отримання наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів (ст.318); незаконна видача рецепта на право придбання наркотичних засобів або психотропних речовин (ст.319); порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів (ст.320); службова недбалість (ст.367)

Працівники охорони здоров'я, у тому числі лікарі, можуть притягатися до кримінальної відповідальності також за вчинення інших злочинів, наприклад, за хабарництво (ст. 368), інші злочини.

Враховуючи все вищенаведене, студентам під час практики в якості помічника лікаря необхідно:

- своєчасно і кваліфіковано подавати медичну допомогу хворим на рівні компетенції студента;
- бути уважним до скарг хворих, не вважати їх недостатньо серйозними;
- уважно збирати анамнез, якісно обстежувати хворого з метою недопущення помилкового діагнозу і неправильного лікування;
- не проводити лікарські маніпуляції без відповідної підготовки і консультації з своїм безпосереднім керівником практики;
- якісно допомагати оформляти медичну документацію, не підробляти її;
- не проводити експериментів на хворих.

Знання та усвідомлення студентом-практикантом правових наслідків своєї роботи в якості помічника лікаря дає можливість вдосконалення необхідних практичних навиків для успішного використання їх в подальшій професійній діяльності.

VI. Перелік навчально-методичної літератури

1. Хірургія: підручник / [Я.С. Березницький, О.В. Білов, Л.С. Білянський та ін.] за ред. Я.С. Березницького. – Вінниця : Нова Книга, 2020. – 528 с. ISBN 978-966- 382-834-3.
2. Хірургія: у 2-х томах. Т.1, Т.2: підручник / [С.О. Бойко, О.О. Болдіжар, П.О. Болдіжар та ін.]; за ред. П.Г. Кондратенка, В.І. Русина. – Вінниця: Нова Книга, 2019. – 704 с. ISBN 978-966-382-730-8.
3. Хірургія (Факультетська): Підручник / М. П. Захараш, О. І, Пойда, М. Д. Кучерта ін. – К.: Медицина, 2006. – 656 с.
4. Хірургія: підручник / В. І. Бондарев, Р. В. Бондарев, О. О. Васильєв та ін.; за ред. проф. П. Г. Кондратенка. – К.: Медицина, 2009. – 968 с.
5. Хірургічні хвороби: Підручник / В. І. Байдан, А. С. Владика, В. В. Грубнік та ін.; за ред. В. В. Грубніка – Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2003. – 424 с.
6. Чумак П. Я. та ін. Хірургічні хвороби. – Тернопіль: ТДМУ, 2006 – 488 с.
7. С. М. Генік, Р. П. Герич. Клінічна Хірургія. – К.: Книга плюс, 2006. 400 с.
8. Хірургія. Том I, II / За редакцією Я. С. Березницького, М. П. Захараша, В. Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро – VAL» 2007, 445 с., 628 с.
9. Хірургічні хвороби: Підручник / за ред. акад. НАМН України проф. П. Д. Фоміна, проф. Я. С. Березницького. Київ, ВСВ «Медицина» 2016. – 408 с.
10. А. П. Радзіховський, В. І. Бабенко Невідкладна хірургія органів черевної порожнини. – Київ: Фенікс, 2002 р. – 320 с.
11. Загальна хірургія: підручник / за ред. проф.: Я. С. Березницького, М. П. Захараша, В. Г. Мішалова, В. О. Шідловського. – Вінниця: Нова Книга, 2018. – 344 с.
12. Хірургічна гастроентерологія: Навчальний посібник / М.П. Павловський, Н.І. Бойко, С.М. Чуکلін та ін. – Львів: «Кварт», 2010. – 432 с.
13. Практичні навички з оперативної хірургії: Навч. посіб. / Ю.Т. Ахтемійчук, В.П. Пішак, О.М. Слободян, О.В. Цигикало. — Чернівці: Місто, 2005. — 152 с.
14. Посібник з еталонів техніки лікарських маніпуляцій і практичних навичок із загальної хірургії / В.В. Скиба, В.В. Поканевич, О.В. Іванько, А.С. Карпенко, С.Й. Хмельницький, В.Я. Стаднік, А.К. Петров; Акад. наук Вищ. шк. України, Київ. мед. ун-т УАНМ. — К., 2007. — 141 с.
15. Невідкладні стани в хірургії: підручник / І.В. Роздольський. — 2-ге вид. стер. — К.: Медицина, 2009. — 144 с.
16. Методика обстеження хірургічного хворого / Під ред. М. О. Ляпіса. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. – 168 с.
17. Симптоми і синдроми у хірургії: навч. посіб. / І. Д. Герич, С. Д. Хіміч, А. С. Барвінська та ін.; за ред. І. Д. Герича, С. Д. Хіміча. – К.: ВСВ «Медицина» 2016. – 304 с.